

Bruxelles, 28.1.2019.
COM(2019) 14 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU
o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 577/98

1. UVOD

Uredbom Vijeća (EZ) br. 577/98 o organizaciji ankete o radnoj snazi na uzorku u Zajednici¹ utvrđeni su minimalni standardi za usklađenu izradu anketa o radnoj snazi u Europskoj uniji (EU) i njezinim državama članicama.

U članku 7. Uredbe (EZ) br. 577/98 navodi se:

Komisija svake tri godine Parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o provedbi ove Uredbe, počevši od 2000. godine. U izvješću se posebno ocjenjuje kvaliteta statističkih metoda koje su države članice predvidjele za poboljšavanje rezultata ili olakšavanje postupaka ankete.

Ovo je sedmo izvješće Komisije Parlamentu i Vijeću, obuhvaća razdoblje 2015.–2017. i strukturirano je kako slijedi.

- U **odjeljku 2.** navedene su osnovne informacije o anketi Europske unije o radnoj snazi i njezinoj ulozi u podupiranju politika Europske unije.
- U **odjeljku 3.** analizira se kako je Uredba (EZ) br. 577/98 provedena u državama članicama, zemljama kandidatkinjama i državama članicama Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA).
- U **odjeljku 4.** riječ je o tekućim inicijativama koje je pokrenuo Europski statistički sustav² (ESS) kako bi poboljšao kvalitetu ankete o radnoj snazi.

2. OSNOVNE INFORMACIJE O ANKETI O RADNOJ SNAZI

2.1. Općenit opis

Anketa Europske unije o radnoj snazi (dalje u tekstu „EU-LFS”) velika je anketa koja se provodi na uzorku rezidenata u privatnim kućanstvima. Njome se prikupljaju tromjesečni i godišnji statistički podaci o tržištu rada u pogledu zaposlenosti i nezaposlenosti te osoba izvan radne snage. Njome se prikupljaju i višegodišnji podaci iz *ad hoc* modulâ te ulazni podaci za mjesečne procjene stopa zaposlenosti i nezaposlenosti na temelju modela.

Nacionalni zavodi za statistiku pojedinih zemalja odgovorni su za osmišljavanje nacionalnih upitnika, sastavljanje uzorka, obavljanje intervjua i slanje rezultata Komisiji (Eurostatu) u skladu sa zajedničkom shemom šifriranja utvrđenom u Uredbi Komisije (EZ) br. 377/2008³.

¹ SL L 77, 14.3.1998., str. 3.

² U skladu s člankom 4. Uredbe (EZ) br. 223/2009 o europskoj statistici (SL L 87, 31.3.2009., str. 164.), ESS je partnerstvo između europskog statističkog tijela (odnosno Europske komisije (Eurostata)), nacionalnih zavoda za statistiku i drugih nacionalnih tijela u državama članicama koja su odgovorna za razvoj, izradu i diseminaciju europskih statistika.

³ Uredba Komisije (EZ) br. 377/2008 od 25. travnja 2008. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 577/98 o provedbi ankete o radnoj snazi na uzorku u Zajednici u pogledu šifriranja koje od 2009. treba koristiti za prijenos podataka, korištenju poduzorka za prikupljanje podataka o strukturnim varijablama i definiciji referentnih tromjesečja (SL L 114, 26.4.2008., str. 57.).

Eurostat je zadužen za praćenje provedbe Uredbe (EZ) br. 577/98, pružanje pomoći nacionalnim zavodima za statistiku, promicanje usklađenih koncepata i metoda te diseminaciju usporedivih nacionalnih i europskih statističkih podataka o tržištu rada.

Uzorak EU-LFS-a u 2017. obuhvatio je oko 1,3 milijuna ljudi (od čega oko 1,2 milijuna iz EU-28) u dobi od 15 do 74 godine. Uzorci su se uzimali svaka tri mjeseca i obuhvaćali su 34 zemlje koje sudjeluju u anketi⁴. To EU-LFS čini najvećom anketom kućanstava u Europi.

2.2. Relevantnost

EU-LFS je najveći izvor službenih statističkih podataka o tržištima rada u Europskoj uniji. U okviru te ankete ukupno se prikuplja više od 100 varijabli o radnom statusu, parametrima zaposlenja, radnom vremenu, stečenom obrazovanju te osposobljavanju. EU-LFS se nadopunjuje i tematskim godišnjim *ad hoc* modulima.⁵

Budući da se temelji na međunarodnim standardima i definicijama⁶, EU-LFS je relevantan izvan granica Europske unije jer omogućuje usporedbu europskog tržišta rada s tržištima rada na drugim područjima ili u drugim zemljama.

Neke ključne inicijative politika EU-a temelje se na podacima iz EU-LFS-a. Na primjer, EU-LFS je jedan od glavnih izvora podatka za praćenje napretka država članica kad je riječ o smjernicama za zapošljavanje u kontekstu: i. članka 148. Ugovora o funkcioniranju Europske unije⁷ (UFEU) i ii. strategije EU-a za rast Europa 2020. Tri pokazatelja EU-LFS-a (stopa zaposlenosti osoba u dobi 20–64 godine, udio osoba koje rano napuštaju školovanje i osposobljavanje te broj osoba u dobi 30–34 godine koje su završile tercijarno obrazovanje) upotrebljavaju se za praćenje dvaju od pet glavnih ciljeva strategije Europa 2020.⁸ Brojni drugi pokazatelji utemeljeni na anketi o radnoj snazi (dalje u tekstu „LFS”) upotrebljavaju se u zajedničkom okviru procjene strategije Europa 2020.

Nekoliko pokazatelja iz EU-LFS-a upotrebljava se i za praćenje uspješnosti država članica u okviru dviju dimenzija europskog stupa socijalnih prava. Riječ je o dimenzijama *Jednake mogućnosti i pristup tržištu rada* (obuhvaća obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje, ravnopravnost spolova na tržištu rada te mlade) i *Dinamična tržišta rada i pravedni radni uvjeti* (obuhvaća strukturu radne snage i dinamiku tržišta rada)⁹.

⁴ To su 28 država članica EU-a, Island, Norveška, Švicarska, Crna Gora, bivša jugoslavenska republika Makedonija i Turska.

⁵ EU-LFS proveden 2015. nije sadržavao *ad hoc* module. Tema *ad hoc* modula 2016. bila je *Mladi na tržištu rada*. Tema *ad hoc* modula 2017. bila je *Samozapošljavanje*.

⁶ Konkretno, EU-LFS je usklađen s rezolucijama i preporukama međunarodnih konferencija statističara rada koje organizira Međunarodna organizacija rada, vidjeti <http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/lang--en/index.htm> (dostupno samo na engleskom, francuskom i španjolskom jeziku).

⁷ Vidjeti Odluku Vijeća 2014/322/EU od 6. svibnja 2014. o smjernicama za politike zapošljavanja država članica za 2014. godinu (SL L 165, 4.6.2014., str. 49.).

⁸ Glavni ciljevi strategije Europa 2020.:
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_2020_headline_indicators.

⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators> (dostupno samo na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku).

Nadalje, niz pokazatelja tržišta rada na regionalnoj razini iz EU-LFS-a (npr. stopa nezaposlenosti mladih i ukupna stopa nezaposlenosti) upotrebljava se u svrhu dodjele sredstava u kontekstu kohezijske politike.

Osim toga, iz EU-LFS-a dobivaju se pokazatelji i za Program održivog razvoja do 2030.¹⁰. Tri cilja iz Programa održivog razvoja obuhvaćaju pokazatelje koji proizlaze iz EU-LFS-a: kvalitetno obrazovanje, ravnopravnost spolova te dostojanstven rad i gospodarski rast.

Mjesečna stopa nezaposlenosti na temelju EU-LFS-a važan je kratkoročni gospodarski pokazatelj. Ona je jedan od osnovnih europskih gospodarskih pokazatelja¹¹ te se upotrebljava i za izračun pomičnih godišnjih prosjeka stopa nezaposlenosti za tablicu rezultata gospodarskih i financijskih pokazatelja. Ta tablica rezultata upotrebljava se za otkrivanje makroekonomskih neravnoteža i neravnoteža u konkurentnosti¹². S pomoću EU-LFS-a prikupljaju se ulazni podaci za nacionalna izvješća o zaposlenosti, radnom vremenu i područjima izvan tržišta rada, primjerice obrazovanju.

Podaci iz EU-LFS-a imaju široku primjenu u glavnim upravama Komisije te u europskim agencijama. Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound) te podatke upotrebljava za svoje sažeto izvješće o karakteristikama radne snage u Europi.

Naposljetku, EU-LFS je jedan od najvećih izvora statističkih mikropodataka za istraživače u Europi. Njegov veliki uzorak omogućuje provedbu studija na specifičnim skupinama na tržištu rada. Osim toga, EU-LFS obuhvaća razne demografske i regionalne varijable te varijable o stečenom obrazovanju.

3. PROVEDBA ANKETE O RADNOJ SNAZI

Ovaj odjeljak uglavnom obuhvaća razdoblje 2015.–2017., no da bi se istaknula poboljšanja u odnosu na prethodno izvješće, navode se i informacije iz ankete o radnoj snazi iz 2014. ako je to relevantno.

3.1. Točnost

Točnost statističkih rezultata označava stupanj blizine izračuna ili procjena točnim ili stvarnim vrijednostima koje se mjere statistikama. Točnost procjena ovisi o dvjema vrstama pogrešaka: uzoračkim pogreškama i neuzoračkim pogreškama. Uzoračke pogreške javljaju se jer je anketiran samo podskup cijele populacije. Neuzoračke pogreške obuhvaćaju sve pogreške koje nisu rezultat uzorkovanja (npr. pogreške u obuhvatu, pogreške u mjerenju, pogreške u obradi, pogreške zbog nedavanja odgovora).

¹⁰ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/sustainable-development-goals_en

¹¹ Principal European Economic Indicators – A statistical guide, Eurostat 2009 (Osnovni europski gospodarski pokazatelji – Statistički vodič, Eurostat 2009.), vidjeti <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-81-08-398> (dostupno samo na engleskom jeziku).

¹² Za utvrđivanje novih ili postojećih makroekonomskih neravnoteža u pojedinoj zemlji upotrebljava se pregled postupka zbog makroekonomskih neravnoteža. On je dio godišnjeg postupka koji započinje izradom izvješća o mehanizmu upozoravanja. Vidjeti Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog Parlamenta i Vijeća (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

Kad je riječ o uzoračkim pogreškama, glavna je odrednica veličina uzorka. Veći uzorci poboljšavaju točnost rezultata. U tablici 1. prikazana je veličina uzorka osoba u dobi 15–74 godine koje su intervjuirane svako tromjesečje u svakoj zemlji koja sudjeluje u anketi, u apsolutnim vrijednostima i u usporedbi s ukupnom populacijom te dobne skupine. Stopa uzorkovanja¹³ 2017. iznosila je od 0,14 % (Ujedinjena Kraljevina) do 1,46 % (Luksemburg). U prosjeku je tromjesečna veličina uzorka 2017. iznosila oko 1,3 milijuna osoba, što čini 0,29 % ukupne populacije u dobi 15–74 godine u 34 zemlje koje sudjeluju u anketi.

U službenim anketama, kao što je EU-LFS, koristi se nasumično uzorkovanje. Time se omogućuje kvantificiranje uzoračkih pogrešaka s obzirom na intervale pouzdanosti. U tablici 2. prikazane su procjene i 95-postotni intervali pouzdanosti dobiveni za sedam glavnih pokazatelja o zaposlenosti i nezaposlenosti za cijeli EU-28.

Ti intervali u skladu su sa zahtjevima za preciznost utvrđenima u Uredbi Vijeća (EZ) br. 577/98.

Kada je riječ o neuzoračkim pogreškama, Eurostat i zemlje koje sudjeluju u anketi redovito prate relevantne izvore neuzoračkih pogrešaka poput nedavanja odgovora. Zemlje koje sudjeluju u anketi svake godine Eurostatu podnose izvješće o glavnim uzrocima pogrešaka i metodama koje se na nacionalnoj razini primjenjuju kako bi se smanjio njihov broj. Sažetak tog praćenja objavljuje se u godišnjem izvješću EU-LFS-a o kvaliteti¹⁴.

Sudjelovanje u EU-LFS-u 2017. bilo je obvezno u 14 zemalja (Belgija, Njemačka, Grčka, Španjolska, Francuska, Italija, Cipar, Luksemburg, Malta, Austrija, Portugal, Slovačka, Norveška i Turska), a u ostalih 20 zemalja bilo je dobrovoljno. Zemlje u kojima se anketa provodi dobrovoljno općenito imaju višu stopu nedavanja odgovora jedinica od zemalja u kojima se anketa provodi obvezno¹⁵.

¹³ Stopa uzorkovanja definira se kao omjer između veličine uzorka (broj jedinica uzorka u uzorku) i veličine populacije (ukupni broj jedinica uzorka u ciljnoj populaciji).

¹⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/publications/quality-reporting> (dostupno samo na engleskom jeziku).

¹⁵ Do nedavanja odgovora jedinice dolazi kada se ne prikupe podaci o jedinici stanovništva koja je odabrana za prikupljanje podataka. Stopa nedavanja odgovora jedinica označava omjer broja jedinica za koje nisu prikupljeni podaci i ukupnog broja jedinica koje su odabrane za prikupljanje podataka.

Tablica 1.: Ostvarena veličina uzorka i postotak populacije u dobi 15–74 godine (tromjesečni prosjek) u europskoj anketi o radnoj snazi, 2017. i 2014.

Zemlja	Tromjeseč na veličina uzroka (u tisućama) 2017.	Stopa uzorkova nja 15–74 (%) 2017.	Stopa uzorkova nja 15–74 (%) 2014.	Zemlja	Tromjeseč na veličina uzroka (u tisućama) 2017.	Stopa uzorkova nja 15–74 (%) 2017.	Stopa uzorkova nja 15–74 (%) 2014.
EU-28	1 162	0,31	0,32	MT	5	1,44	1,54
BE	29	0,35	0,23	NL	75	0,59	0,69
BG	25	0,45	0,45	AT	34	0,52	0,54
CZ	41	0,50	0,53	PL	58	0,21	0,26
DK	21	0,49	0,59	PT	30	0,39	0,38
DE	142	0,23	0,20	RO	47	0,31	0,28
EE	5	0,56	0,49	SI	13	0,79	0,76
IE	27	0,77	1,12	SK	18	0,41	0,47
EL	45	0,56	0,55	FI	29	0,71	0,77
ES	119	0,34	0,36	SE	51	0,68	0,84
FR	94	0,20	0,19	UK	67	0,14	0,16
HR	6	0,20	0,21	IS	3	1,08	1,36
IT	105	0,23	0,24	NO	20	0,51	0,50
CY	8	1,22	1,27	CH	28	0,43	0,50
LV	8	0,53	0,56	ME	5	1,09	-
LT	12	0,57	0,75	MK	11	0,65	0,53
LU	7	1,46	0,65	TR	89	0,16	0,17
HU	43	0,58	0,32	UKUPN O	1 318	0,29	0,31

Tablica 2.: 95-postotni interval pouzdanosti glavnih pokazatelja LFS-a o zaposlenosti i nezaposlenosti za EU-28, 2017.

Broj zaposlenih osoba (x 1 000)	Stopa zaposlenosti kao postotak populacije (%)	Broj nezaposlenih osoba (x 1 000)	Stopa nezaposlenosti kao postotak radne snage (%)	Stopa nezaposlenosti mladih kao postotak radne snage (%)
217 740 ± 311	72,1 ± 0,1	18 781 ± 145	7,9 ± 0,1	16,8 ± 0,3

Tablica 3.: Sudjelovanje i stopa nedavanja odgovora u EU-LFS-u po zemlji, 2017. i 2014.

Zemlja	Sudjelovanje 2017.	Stopa nedavanja odgovora jedinica (%) 2017.	Stopa nedavanja odgovora jedinica (%) 2014.	Zemlja	Sudjelovanje 2017.	Stopa nedavanja odgovora jedinica (%) 2017.	Stopa nedavanja odgovora jedinica (%) 2014.
BE	obvezno	17,4	27,8	MT	obvezno	24,8	23,7
BG	dobrovoljno	19,7	23,7	NL	dobrovoljno	48,4	42,7
CZ	dobrovoljno	21,2	20,6	AT	obvezno	3,4	5,7
DK	dobrovoljno	45,0	46,2	PL	dobrovoljno	38,7	31,5
DE	obvezno	3,8	2,3	PT	obvezno	16,1	14,8
EE	dobrovoljno	33,2	31,3	RO	dobrovoljno	12,7	9,5
IE	dobrovoljno	32,2	23,9	SI	dobrovoljno	20,1	21,3
EL	obvezno	25,4	24,6	SK	obvezno	18,0	11,0
ES	obvezno	13,1	15,2	FI	dobrovoljno	32,7	28,0
FR	obvezno	20,4	20,9	SE	dobrovoljno	43,4	35,7
HR	dobrovoljno	44,5	31,3	UK	dobrovoljno	50,7	39,8
IT	obvezno	14,9	11,8	IS	dobrovoljno	31,5	21,0
CY	obvezno	3,8	4,2	NO	obvezno	15,8	19,9
LV	dobrovoljno	35,4	35,7	CH	dobrovoljno	19,7	18,8
LT	dobrovoljno	22,3	19,6	ME	dobrovoljno	16,7	-
LU	obvezno	41,7	84,6	MK	dobrovoljno	11,9	24,6
HU	dobrovoljno	21,5	17,2	TR	obvezno	4,3	9,3

3.2. Pravodobnost i vremenska određenost

Pravodobnost statistike definira se kao vremenski razmak između trenutka kad podaci postanu dostupni i događaja ili pojave koju opisuju. Za EU-LFS taj vremenski razmak ovisi o i. vremenu koje je državama članicama potrebno da provedu i obrade anketu te da Eurostatu pošalju rezultate i ii. vremenu koje je Eurostatu potrebno da obradi, potvrdi i objavi rezultate.

U Uredbi Vijeća (EZ) br. 577/98 navedeno je da su države članice dužne Eurostatu dostaviti podatke u roku od 12 tjedana od završetka referentnog tromjesečnog razdoblja. Eurostat potvrđuje nacionalne skupove podataka čim ih primi. U tablici 4. prikazan je vremenski razmak između završetka referentnog tromjesečnog razdoblja i trenutka kad su podaci postali dostupni korisnicima Eurostata za razdoblje 2014.–2017. Pravodobnost podataka iz EU-LFS-a za EU-28 posljednjih se godina blago poboljšala. Prosječni broj kalendarskih dana potrebnih za diseminaciju podataka iz EU-28 2017. iznosio je 75 dana, dok je 2014. iznosio 77 dana. Eurostat namjerava dodatno poboljšati pravodobnost diseminacije rezultata EU-LFS-a tako što će u budućnosti skratiti rok za dostavljanje podataka Eurostatu.

Pravodobnost podataka iz EU-LFS-a važna je i za procjenu mjesečnih stopa nezaposlenosti. Čim Eurostat obradi nacionalne podatke, oni se upotrebljavaju za izračun stope nezaposlenosti za sljedeći mjesec. Mjesečna stopa nezaposlenosti diseminira se približno 30 dana nakon završetka referentnog mjeseca.

Tablica 4.: Dostupnost podataka iz LFS-a korisnicima – pravodobnost, 2014.–2017.

Broj kalendarskih dana od kraja referentnog razdoblja do Eurostatove diseminacije nacionalnih podataka (internetska stranica)	Broj zemalja							
	2014.		2015.		2016.		2017.	
	Sv	EU-28	Sv	EU-28	Sv	EU-28	Sv	EU-28
< 31	0	0	0	0	0	0	0	0
31–60	2	2	2	2	5	3	6	5
61–90	27	24	29	24	27	24	25	22
91+	4	2	2	2	1	1	2	1
Ukupno	33	28	33	28	33	28	33	28
Prosječan broj kalendarskih dana	77	77	80	80	73	74	77	75

Vremenska određenost statistika definira se kao vremenski odmak između najavljenog i stvarnog datuma objave podataka. Eurostat objavljuje planirane tromjesečne i godišnje datume objave glavnih pokazatelja EU-LFS-a. U razdoblju 2015.–2017. ispunjeni su svi najavljeni rokovi za objavu.

3.3. Dostupnost i jasnoća

Eurostat statističke podatke iz EU-LFS-a diseminira na nekoliko načina. Glavni je alat za diseminaciju Eurostatova internetska baza podataka, koja sadržava više od 400 tablica s detaljnim podacima iz EU-LFS-a (tromjesečni i godišnji rezultati, rezultati za kućanstva te rezultati *ad hoc* modula). Pokazatelji za politike opisani u odjeljku 2.2. objavljuju se i u posebnim dijelovima na internetskoj stranici¹⁶, a tablice u tim odjeljcima obuhvaćaju samo najvažnije rezultate EU-LFS-a. Eurostat na zahtjev korisnika izrađuje i druge kombinacije varijabli iz EU-LFS-a kao posebne tablične prikaze.

Mikropodaci iz EU-LFS-a vrlo su relevantni i u znanstvene svrhe. Zahtjeve za mikropodatke podnosi sve više istraživača sa sveučilišta te iz istraživačkih instituta i nacionalnih zavoda za statistiku diljem Europe i izvan nje. Eurostat mikropodatke besplatno dijeli od 2011. Pristup podacima odobrava se u skladu s uvjetima utvrđenima u Uredbi Komisije (EZ) br. 557/2013¹⁷

¹⁶ Primjer za strategiju Europa 2020.: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard> (dostupno samo na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku).

¹⁷ SL L 164, 18.6.2013.

kako bi se osigurala zaštita osobnih podataka ispitanika u anketi¹⁸. Datoteke s podacima, koje se sastoje od pojedinačnih zapisa, ne sadržavaju izravne identifikatore kao što su imena, adrese ili identifikacijski brojevi, a primjenjuju se i pravila o anonimizaciji.

Detaljna dokumentacija (metapodaci) korisnicima se stavlja na raspolaganje primjenom različitih načina diseminacije. Opće informacije diseminiraju se široj javnosti na internetskoj stranici Eurostata u dijelu za EU-LFS. Detaljnije informacije mogu se pronaći na toj stranici u dijelu *Statistics Explained*¹⁹. Te se informacije redovito ažuriraju. Posebne informacije o sadržaju i kvaliteti statističkih podataka objavljuju se u dvjema godišnjim publikacijama: u metodološkoj publikaciji u kojoj su opisane karakteristike nacionalnih anketa i u godišnjem izvješću o kvaliteti u kojemu su sažeti rezultati ostvareni EU-LFS-om²⁰. Osim toga, statističkim podacima iz EU-LFS-a u Eurostatovoj internetskoj bazi podataka prilažu se posebni metapodaci. Od 2014. na internetu se objavljuju i informacije iz nacionalnih izvješća o kvaliteti svake zemlje koja sudjeluje u anketi.

Zemlje svoje LFS-e redovito poboljšavaju u pogledu metodologije ili procesâ. Ako ta poboljšanja dovedu do prekida u podacima za EU-LFS, nacionalni zavodi za statistiku obavještavaju Eurostat. Znatni prekidi dokumentiraju se u publikacijama Eurostata²¹. Eurostat objavljuje i poseban skup podataka pod nazivom „glavni pokazatelji LFS-a”, u kojemu se prethodne serije prilagođavaju s obzirom na prekide te se popunjavaju eventualne praznine u podacima.

3.4. Usporedivost

EU-LFS se temelji na iznimno usklađenim konceptima, definicijama, klasifikacijama i metodologijama. Uredbom (EZ) br. 377/2008 utvrđena je zajednička shema šifriranja kako bi sve zemlje koje sudjeluju u anketi upotrebljavale iste definicije varijabli. Upotrebljavaju se zajedničke klasifikacije (npr. europska standardna klasifikacija proizvodnih gospodarskih djelatnosti (NACE) i Međunarodna standardna klasifikacija zanimanja (ISCO)), a kad se one revidiraju, Eurostat osigurava koordinaciju provedbe u svim zemljama koje sudjeluju u anketi. Osim toga, Eurostat objavljuje pojašnjenja u kojima su navedene detaljne smjernice za nacionalne zavode za statistiku o šifriranju i provedbi statistika. Nadalje, u pojašnjenjima se navodi i argumentacija Eurostata za svaku smjernicu. O metodološkim pitanjima raspravlja se u okviru posebne radne skupine – radne skupine o statistici tržišta rada. Ta radna skupina potiče razmjenu iskustava i zajedničkih praksi među svim zemljama koje sudjeluju u anketi.

¹⁸ Vidjeti Uredbu (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

¹⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/overview> (dostupno samo na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku).

²⁰ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey (dostupno samo na engleskom jeziku).

²¹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/publications/quality-reporting> (dostupno samo na engleskom jeziku).

²¹ Dokumentacija o prekidima u seriji u EU-LFS-u dostupna je na: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey (Poglavlje 1.) (samo na engleskom jeziku).

Kako bi mjerenje nezaposlenosti bilo usklađeno u svim zemljama koje sudjeluju u anketi, Uredbom Komisije (EZ) br. 1897/2000²² utvrđena je radna definicija nezaposlenosti. Njome su utvrđena i načela koja treba slijediti pri sastavljanju anketnih pitanja o radnom statusu. Definicija nezaposlenosti u skladu je sa standardima Međunarodne organizacije rada, koji su doneseni na 13. i 14. međunarodnoj konferenciji statističara rada²³. Time se jamči usporedivost statističkih podataka iz EU-LFS-a s onima iz drugih zemalja, a osobito s podacima iz drugih država članica OECD-a.

3.5. Smislenost

Važan je aspekt opće kvalitete usklađenost između procjena populacije na temelju EU-LFS-a i demografskih statističkih podataka. Polazeći od ankete na uzorku, rezultati EU-LFS-a izračunavaju se iz odgovora podskupa populacije. Odgovori se zatim vrednuju u odnosu na cijelu populaciju. Podaci za cijelu populaciju temelje se na najboljim procjenama raspoloživima u tom trenutku (raščlanjenima prema spolu i dobnim skupinama kako bi se poboljšala točnost postupka). U načelu tim se postupkom vrednovanja osigurava usklađenost između EU-LFS-a i demografskih statističkih podataka. No u iznimnim okolnostima mogu se pojaviti razlike. Na primjer, svakih 10 godina objavljuju se rezultati novog popisa stanovništva. Ako se rezultati novog popisa razlikuju od prethodnih procjena populacije, može biti potrebno revidirati prethodne serije. U tom slučaju politika revizije za demografske statističke podatke i EU-LFS može se razlikovati u duljini i vremenskom rasporedu jer je ograničena nedostatkom detaljnih informacija o populaciji u razdoblju od 10 godina između dvaju popisa.

Većina zemalja koje sudjeluju u EU-LFS-u provela je popis stanovništva 2011. Na temelju novih rezultata popisa često se određuju novi ponderi LFS-a, okviri uzoraka i/ili nacrti uzoraka. Svi nacionalni zavodi za statistiku zemalja u kojima je popis stanovništva proveden 2011. provjerili su i po potrebi revidirali pondere LFS-a kako bi odražavali nove procjene populacije, uključujući ponovno ponderiranje serija starih podataka, barem do 2010.

Kad je riječ o usklađenosti procjena nezaposlenosti, mnoge zemlje objavljuju i statističke podatke o broju osoba prijavljenih pri javnim zavodima za zapošljavanje koje traže posao. Podaci o nezaposlenosti iz LFS-a i broj prijavljenih tražitelja zaposlenja razlikuju se zbog različite prirode prikupljenih podataka. Dok se EU-LFS temelji na usklađenoj metodologiji za anketiranje kućanstava u pogledu njihovih djelatnosti u okviru zapošljavanja i raspoloživosti za rad, administrativne evidencije javnih zavoda za zapošljavanje obuhvaćaju iscrpan popis osoba koje su prijavljene za naknadu za nezaposlenost i koje zadovoljavaju uvjete za njezino primanje. Budući da kriteriji za prijavu ovise o nacionalnim socijalnim politikama, statistički podaci o prijavljenim tražiteljima zaposlenja nisu usporedivi ni među državama ni po vremenskim razdobljima.

²² Uredba Komisije (EZ) br. 1897/2000 od 7. rujna 2000. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 577/98 o provedbi ankete o radnoj snazi na uzorku u Zajednici u pogledu radne definicije nezaposlenosti (SL L 228, 8.9.2000., str. 18.).

²³ <http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/lang--en/index.htm>
Provedba novih definicija zaposlenosti i nezaposlenosti Međunarodne organizacije rada koje su donesene na 19. međunarodnoj konferenciji statističara rada opisana je u poglavlju 4. (dostupno samo na engleskom, francuskom i španjolskom jeziku).

Statistička usklađenost važna je i u području usporedbe procjena zaposlenosti dobivenih iz LFS-a i nacionalnih računa jer one nisu nužno jednake. To se događa zbog razlika u metodologiji (koncepti i pokrivenost populacije nisu identični) i procesima izrade procjena. Nacionalni računi sastavljaju se na temelju usporedbe i kombinacije svih relevantnih izvora podataka koji su dostupni u pojedinoj zemlji, pri čemu se od svakog izvora uzimaju najbolji podaci kako bi se dobili sveobuhvatni rezultati. Nacionalnim računima nastoji se postići i usklađenost mjera zaposlenosti i proizvodnje (bruto domaći proizvod, BDP). LFS je jedan od izvora podataka u tom postupku, a drugi su izvori podataka poslovne ankete, evidencije o zaposlenosti ili evidencije o socijalnom osiguranju. Pitanjem usklađenosti LFS-a i nacionalnih računa bavila se radna skupina za statistiku tržišta rada. Eurostat procjenjuje razlike između tih dviju procjena, a nekoliko nacionalnih zavoda za statistiku analiziralo je uzroke i opseg razlika. U nekim slučajevima nacionalni zavodi za statistiku objavili su tablice usklađivanja između tih dvaju skupova podataka.

Usporedbom LFS-a s nacionalnim računima utvrđeno je da je LFS prikladniji za mjerenje sudjelovanja na tržištu rada (nezaposlenost i aktivnost) ili za analizu položaja konkretnih socioekonomskih skupina u populaciji (npr. prema dobi, spolu ili razini stečenog obrazovanja). Podaci iz nacionalnih računa prikladniji su za usporedbu procjena zaposlenosti i zbirnih mjerenja proizvodnje i dohotka na makrorazini.

4. INICIJATIVE ZA DALJNJE POBOLJŠANJE ANKETE O RADNOJ SNAZI

4.1. LFS u moderniziranom sustavu društvenih statistika

Na temelju Komisijine „Komunikacije o metodi izrade statistike EU-a: vizija za sljedeće desetljeće”²⁴ Komisija je 26. kolovoza 2016. donijela prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća za europske statistike o osobama i kućanstvima koje se temelje na podacima o pojedincima prikupljenima iz uzoraka (Okvirna uredba o integriranim europskim društvenim statistikama)²⁵.

Cilj te inicijative bio je modernizirati europske društvene statistike. Predloženom okvirnom uredbom doista će se poboljšati usporedivost i usklađenost europskih društvenih statistika jer će se ujediniti sedam postojećih anketa kućanstava koje se trenutačno provode u EU-u te uskladiti definicije, koncepti i varijable koji su zajednički dvjema anketama ili više njih. Time će se olakšati zajednička analiza društvenih pojava. Očekuje se da će se prema predloženoj okvirnoj uredbi prvi podaci prikupiti 2021.

EU-LFS je jedna od anketa kućanstava obuhvaćenih okvirnom uredbom o integriranim europskim društvenim statistikama te se on trenutačno modernizira kako bi bio u skladu s okvirnom uredbom. Tom modernizacijom EU-LFS će se uskladiti s rezolucijom donesenom u listopadu 2013. na 19. međunarodnoj konferenciji statističara rada, u kojoj je opseg pojma zaposlenosti ograničeniji te su utvrđeni precizniji kriteriji za roditeljski dopust i sezonski rad. Zahvaljujući modernizaciji LFS će postati relevantniji i za i. analizu migracija te ii. usporedivost informacija o radnom vremenu i mjesečnoj plaći od glavnog posla. Osim toga,

²⁴ COM(2009) 404 od 10. kolovoza 2009.

²⁵ COM(2016) 551.

nakon modernizacije EU-LFS bolje će obuhvaćati i. zaposlenost (ovisna samozaposlenost), ii. opće zdravstvene informacije (kako bi situacija na tržištu rada osoba s invaliditetom usporedila sa situacijom ukupne ciljane populacije) te iii. sudjelovanje u obrazovanju i osposobljavanju (u trajanju od najmanje 12 mjeseci).

Nadalje, zahvaljujući reviziji EU-LFS-a poboljšat će se pravodobnost prijenosa podataka Eurostatu, revidirati zahtjevi za preciznost i dodatno razviti metodološka poboljšanja.

4.2. Proširenje EU-LFS-a na još zemalja kandidatkinja

U EU-LFS-u trenutno sudjeluju 34 zemlje (28 država članica EU-a, tri zemlje kandidatkinje i tri države članice EFTA-e). Te zemlje šalju podatke Eurostatu u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 577/98 i Eurostat redovito diseminira njihove podatke. Zemlje kandidatkinje koje su već uključene jesu Crna Gora, bivša jugoslavenska republika Makedonija i Turska. Eurostat blisko surađuje sa zavodima za statistiku drugih zemalja kandidatkinja kako bi im pomogao da poboljšaju usklađenost s Uredbom Vijeća (EZ) br. 577/98 u pogledu sadržaja i kvalitete ankete. Srbija i Albanija već su počele Eurostatu slati podatke iz LFS-a. Kada nacionalne ankete tih zemalja ispune zahtjeve iz europskih uredaba, Eurostat će diseminirati i njihove podatke.

4.3. Razvoj novih statističkih proizvoda

Statistički podaci kao pokazatelj dinamike na tržištu rada

Promjene u radnom statusu pojedinaca od velikog su interesa jer daju dodatne informacije o općoj situaciji na tržištu rada, među ostalim o njegovoj fleksibilnosti ili krutosti, kao i o situaciji konkretnih skupina. Primjerice, podaci o dinamici na tržištu rada omogućuju analizu broja ljudi koji su postali nezaposleni ili su pronašli posao u određenom vremenskom razdoblju te o tome tko su ti ljudi. To zatim omogućuje utvrđivanje skupina s većom vjerojatnošću za pronalazak posla ili skupina s većim rizikom da postanu ili ostanu nezaposlene.

Tromjesečne analize tržišta rada koje pokazuju kretanje između zaposlenosti, nezaposlenosti i gospodarske neaktivnosti prvi su put objavljene 2015. Dodatni rezultati, s raščlambom tih kretanja po spolu, dobnoj skupini, trajanju nezaposlenosti ili prijelaza s jednog radnog mjesta na drugo, objavljuju se od 2017. kao eksperimentalni statistički podaci.

Eurostat i nacionalni zavodi za statistiku trenutno rade na razvoju metodologije za procjenu godišnjih promjena na tržištu rada te na rješavanju problema izazvanih visokim stopama osipanja (smanjenje veličine uzoraka u pojedinim valovima intervjuiranja) i promjenama u broju stanovnika tijekom vremena.

Proširenje i priprema glavnih pokazatelja EU-LFS-a s obzirom na budući pravni okvir

Glavni pokazatelji EU-LFS-a čine zbirku najvažnijih rezultata EU-LFS-a diseminiranih u Eurostatovoj internetskoj bazi podataka. Njima se korisnicima nastoje pružiti sezonski prilagođene vremenske serije najvažnijih pokazatelja koji opisuju tržište rada (npr. zaposlenost, nezaposlenost i stope aktivnosti). Ti vrlo relevantni pokazatelji s vremenom su

poboljšani i prošireni kako bi obuhvatili pokazatelje za skupine kao što su mladi koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti se osposobljavaju (NEET).

Eurostat i radna skupina za statistiku tržišta rada razvili su strategiju za rješavanje problema prekidâ u vremenskim serijama uzrokovanih stupanjem na snagu nove okvirne uredbe. Tom strategijom osigurat će se da se serije glavnih pokazatelja objave bez prekida. Za to je potrebno udvostručivanje podataka kako bi Eurostat serije za prethodna razdoblja usklađene s novim LFS-om mogao dobiti usporedno s nacionalnom diseminacijom. Zbog i. velikih razlika u pristupima koje zemlje upotrebljavaju kako bi dobile informacije o prekidima u serijama i ii. velikog broja pokazatelja koji se moraju izvesti na temelju relativno oskudnih informacija Eurostat je već počeo raditi na svim provedbenim koracima tog projekta.

Dodatne informacije o točnosti rezultata EU-LFS-a

S pomoću anketa kao što je EU-LFS izrađuju se procjene pokazatelja za ciljnu populaciju na temelju nasumično odabranog uzorka te populacije. Budući da je odabran samo podskup ciljne populacije, važno je uz procjenu pružiti informacije o točnosti te procjene (vidjeti odjeljak 3.1.). Takvi pokazatelji kvalitete imaju oblik standardnih pogrešaka ili intervala pouzdanosti.

Eurostat i države članice izradile su varijance godišnjih neto promjena za podskup od 23 pokazatelja koji imaju iznimnu važnost za politike (kako je opisano u odjeljku 2.2.). Stoga korisnici pri diseminaciji i analizi tih pokazatelja EU-LFS-a za potrebe politika informacije o promjenama pokazatelja u dvije uzastopne godine mogu dopuniti informacijama o statističkoj važnosti tih promjena pokazatelja.

5. ZAKLJUČAK

Komisija prati usklađenost država članica s Uredbom (EZ) br. 577/98. Komisija smatra da je provedba EU-LFS-a vrlo zadovoljavajuća jer su države članice u potpunosti ili gotovo u potpunosti usklađene s europskim zakonodavstvom. O neriješenim pitanjima raspravlja se s državama članicama i, ako je potrebno, zajednički se sastavljaju akcijski planovi. Opća je kvaliteta EU-LFS-a dobra.

Europski statistički sustav nastoji kontinuirano poboljšavati procese i metode EU-LFS-a. Sustav i dalje napreduje unatoč otežanim okolnostima obilježenima ograničenim resursima i znatno smanjenim proračunom. U tijeku su konstantna poboljšanja EU-LFS-a u okviru modernizacije društvenih statistika ili u obliku pojedinačnih projekata EU-LFS-a u svrhu prilagodbe promjenama u potrebama korisnika i novim izazovima (npr. zahtjevi za povećanom pravodobnosti, procjene godišnjih promjena na tržištu rada). Na tome će se raditi i u nadolazećim godinama.